Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0161

Zabezpečenie zodpovednosti a spravodlivosti v reakcii na pokračujúce útoky Ruska na civilné obyvateľstvo na Ukrajine

Uznesenie Európskeho parlamentu z 30. apríla 2026 o zabezpečení zodpovednosti a spravodlivosti v reakcii na pokračujúce útoky Ruska na civilné obyvateľstvo na Ukrajine (2026/2700(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Ukrajine a Rusku,

– so zreteľom na Chartu Organizácie Spojených národov,

– so zreteľom na Ženevské dohovory z roku 1949 a dodatkové protokoly k nim,

– so zreteľom na Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu,

– so zreteľom na dohodu z 25. júna 2025 medzi Radou Európy a Ukrajinou o zriadení Osobitného tribunálu pre zločin agresie voči Ukrajine,

– so zreteľom na závery Európskej rady z 26. júna 2025, 18. decembra 2025 a 19. marca 2026,

– so zreteľom na rezolúcie Valného zhromaždenia z 2. marca 2022, v ktorej sa odsudzuje agresia Ruska voči Ukrajine v rozpore s Chartou OSN, a zo 14. novembra 2022 o ďalších prostriedkoch nápravy a reparácie za agresiu proti Ukrajine,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o zriadení Medzinárodnej nárokovej komisie pre Ukrajinu,

– so zreteľom na zriadenie Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie voči Ukrajine,

– so zreteľom na článok 136 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže uplynuli už viac než štyri roky, odkedy Rusko začalo proti

Ukrajine viesť nezákonnú, nevyprovokovanú a neodôvodnenú rozsiahlu útočnú vojnu, ktorá je pokračovaním útoku, ktorý začalo v roku 2014 anexiou Krymu a okupáciou častí regiónu Donbas, pričom dochádza k zjavnému porušovaniu zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny s vážnymi humanitárnymi, hospodárskymi, environmentálnymi a regionálnymi dôsledkami; keďže útočná vojna Ruska je poháňaná nacionalistickou imperialistickou ideológiou a je súčasťou širšieho súboru cieľov zameraných proti Západu a jeho záujmom a hodnotám;

B. keďže Rusko úmyselne a opakovane útočilo na civilistov a civilné objekty vrátane energetickej infraštruktúry a zdravotníckych zariadení, čo predstavuje závažné porušenie medzinárodného humanitárneho práva vrátane Ženevských dohovorov a Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu; keďže sa Rusko počas uplynulej zimy opakovane útočilo na civilnú energetickú infraštruktúru Ukrajiny, milióny ľudí na Ukrajine boli nútené znášať mrazivé teploty a mali obmedzený prístup k elektrine, vykurovaniu a tečúcej vode; keďže neustále a systematické útočenie na energetickú infraštruktúru vedie k rozsiahlym výpadkom, ktoré okrem iného postihujú nemocnice a základné služby a ohrozujú tak životy civilistov;

C. keďže ruské sily nedávno zintenzívnili letecké a raketové útoky na veľké ukrajinské mestá vrátane Kyjeva, Charkova, Dnipra, Odesy a Záporožia, ktoré spôsobili značné civilné obete a rozsiahle zničenie obytných oblastí; keďže počas apríla 2026 Rusko spustilo bezprecedentne vysoký počet útokov na Ukrajinu, pri ktorých zahynulo najmenej 75 civilistov a viac ako 400 ľudí bolo zranených; keďže podľa Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR) bolo od 24. februára 2022 zabitých viac ako 15 500 civilistov a viac ako 43 000 bolo zranených, pričom skutočné počty sú pravdepodobne oveľa vyššie;

D. keďže podľa UNICEF bolo od začiatku agresie na Ukrajine zabitých alebo zranených viac ako 3 200 detí, viac ako tretina ukrajinských detí je naďalej vysídlená a tisíce škôl a vzdelávacích zariadení boli poškodené alebo zničené, v dôsledku čoho každé tretie dieťa nemôže absolvovať denné prezenčné školské vzdelávanie; keďže v marci 2026 nezávislá medzinárodná vyšetrovacia komisia OSN pre Ukrajinu dospela k záveru, že ruské orgány sa deportáciou, násilným presunom a nedobrovoľným zmiznutím ukrajinských detí dopustili zločinov proti ľudskosti a vojnových zločinov; keďže EÚ opakovane vyzvala Rusko a Bielorusko, aby zaistili bezpečný a bezpodmienečný návrat všetkých ukrajinských detí a iných civilistov, ktorí boli deportovaní alebo presunutí, na Ukrajinu; keďže vrátené deti uvádzajú, že trpeli tým, že sa ruské orgány snažili o ich o tzv. prevýchovu zameranú na vymazanie ich ukrajinskej identity;

E. keďže od 24. februára 2022 Svetová zdravotnícka organizácia

zdokumentovala najmenej 2 881 útokov na pracovníkov v zdravotníctve, zdravotnícke zariadenia, sanitky a zdravotnícke sklady na celej Ukrajine;

F. keďže Valné zhromaždenie OSN uznalo, že Rusko musí niesť zodpovednosť za všetky porušenia medzinárodného práva na Ukrajine alebo namierené proti nej a musí znášať právne dôsledky svojich medzinárodných protiprávnych činov vrátane odškodnenia za škodu, ktorú nimi spôsobilo; keďže Valné zhromaždenie OSN takisto uznalo potrebu vytvoriť medzinárodný mechanizmus na náhradu škody, straty alebo ujmy v dôsledku medzinárodných protiprávnych činov Ruskej federácie;

G. keďže v marci 2023 Medzinárodný trestný súd vydal zatykače na Vladimíra Putina a Mariu Ľvovú-Belovovú za vojnový zločin nezákonnej deportácie a presunu ukrajinských detí; keďže súd následne vydal zatykače na ďalších štyroch vysokých ruských vojenských predstaviteľov – Viktora Sokolova, Sergeja Kobylaša, Sergeja Šoigua a Valerija Gerasimova – obvinených z riadenia útokov na civilné objekty a zo zločinov proti ľudskosti;

H. keďže Rusko sa systematicky zameriava na viac ako 1 700 lokalít ukrajinského kultúrneho dedičstva a viac ako 2 500 objektov kultúrnej infraštruktúry vrátane múzeí a archívov a poškodzuje ich, čo je v rozpore s Haagskym dohovorom z roku 1954 o ochrane kultúrnych hodnôt v prípade ozbrojeného konfliktu; keďže UNESCO zaznamenalo škodu na viac ako 500 pamiatkach kultúrneho dedičstva na Ukrajine, najmä v dôsledku opakovaných ruských raketových a dronových útokov; keďže k nim patria pamiatky mimoriadnej svetovej hodnoty, najmä katedrála Svätej Sofie v Kyjeve a historické centrum Odesy, ktoré je v priamom dôsledku útočnej vojny Ruska zapísané do zoznamu svetového dedičstva v ohrození; keďže úmyselné ničenie kultúrnej identity predstavuje ďalší rozmer ujmy spôsobovanej ukrajinskému ľudu;

I. keďže pokračovanie používania riadených striel a dronov Ruskom v blízkosti jadrových zariadení na Ukrajine vrátane černobyľskej ochrannej zóny, ktoré viedlo k vážnemu poškodeniu nového sarkofágu v černobyľskej jadrovej elektrárni, predstavuje vážne a pretrvávajúce riziko pre jadrovú bezpečnosť a ochranu;

J. keďže EÚ opätovne potvrdila svoje odhodlanie zabezpečiť plnú zodpovednosť za vojnové zločiny a iné najzávažnejšie trestné činy, vyzvala na trvalé úsilie o uvedenie Osobitného tribunálu pre zločin agresie voči Ukrajine do činnosti a takisto prispela sumou 10 miliónov EUR na financovanie predbežného tímu, ktorý pripraví inštitucionálne, logistické a organizačné základy tribunálu;

K. keďže 16. decembra 2025 EÚ podpísala Dohovor Rady Európy o zriadení Medzinárodnej nárokovej komisie pre Ukrajinu s cieľom

umožniť odškodnenie civilných obetí; keďže popri 135. zasadnutí Výboru ministrov Rady Európy 14. mája 2026 v Kišiňove sa má inaugurovať Medzinárodná nároková komisia pre Ukrajinu; keďže register škôd zriadený v roku 2023 slúži na zaznamenávanie oprávnených nárokov na náhradu škody spôsobenej Ruskom a je základným nástrojom, ktorý Ukrajine a jej občanom umožňuje žiadať odškodnenie podľa medzinárodného práva;

L. keďže Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku z 9. júla 2025 vo veci Ukrajina a Holandsko/Rusko uznal Rusko za zodpovedné za rozsiahle a zjavné porušovanie ľudských práv v rozpore s Európskym dohovorom o ľudských právach v kontexte konfliktu, ktorý sa začal na východnej Ukrajine v roku 2014, vrátane zostrelenia letu MH17 v júli 2014;

M. keďže žiadne budúce prímerie ani mierový proces nesmie brániť prebiehajúcim a budúcim procesom zodpovednosti, odďaľovať ich ani ich oslabovať; keďže zodpovednosť a mier sú podľa medzinárodného práva vzájomne sa posilňujúcimi požiadavkami;

1. opätovne čo najdôraznejšie odsudzuje brutálnu útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine vrátane jeho úmyselných útokov na obytné oblasti a civilnú a kritickú infraštruktúru a dôrazne odsudzuje nedávne kruté útoky Ruska na civilistov v apríli 2026;

2. opakuje svoju požiadavku, aby Rusko okamžite, úplne a bezpodmienečne zastavilo útoky na civilistov a civilnú infraštruktúru, stiahlo všetky vojenské sily z medzinárodne uznaného územia Ukrajiny, ukončilo nútené deportácie a nezákonné adopcie, prestalo používať mučenie a neľudské zaobchádzanie a prepustilo a vrátilo všetkých zadržiavaných, unesených a nezákonne adoptovaných civilistov;

3. opätovne potvrdzuje svoju neochvejnú solidaritu so statočným ukrajinským ľudom a podporu nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc a pripomína prirodzené právo Ukrajiny na sebaobranu podľa článku 51 Charty OSN;

4. zdôrazňuje, že útočná vojna Ruska predstavuje zjavné porušenie medzinárodného práva a Charty OSN, ako aj bezprecedentný útok na európsku bezpečnosť; zdôrazňuje, že vedúci predstavitelia Ruska a jeho spojencov sa musia zodpovedať za svoju úlohu v zločine agresie, vo vojnových zločinoch, v zločinoch proti ľudskosti a iných medzinárodných zločinoch;

5. s vážnym znepokojením konštatuje, že ruský štát a jeho predchodca, Sovietsky zväz, nikdy nečelili zodpovednosti za svoje zločiny vrátane Katynského masakra, ktorého historickú pravdu sa Moskva opäť snaží skresliť v priamom rozpore s podloženými dôkazmi a vlastnými predchádzajúcimi priznaniami, a masovej deportácie celých národov

na Sibír, čím sa upevnila kultúra beztrestnosti, ktorá pokračovala vojnovými zločinmi spáchanými počas prvej a druhej čečenskej vojny, ruskou agresiou voči Gruzínsku v roku 2008, vojenskou intervenciou v Sýrii a od roku 2014 na Ukrajine a ktorá naďalej umožňuje ďalšie krutosti; domnieva sa, že pokračujúce glorifikovanie osobností, ako je známy zakladateľ sovietskeho bezpečnostného aparátu a architekt štátneho teroru Felix Dzeržinskij, vrátane toho, že po ňom bola nedávno pomenovaná akadémia federálnej bezpečnostnej služby, a systematické popieranie, skresľovanie a dokonca ospravedlňovanie zločinov spáchaných Sovietskym zväzom na okupovaných národoch a tých, ktorí obývajú územie súčasnej Ruskej federácie, sú výslovným pokračovaním tejto kultúry beztrestnosti a jasným ukazovateľom hodnôt, ktoré presadzujú osoby v mocenských pozíciách v Rusku; domnieva sa preto, že brutalita páchaná Ruskom na Ukrajine, ktorú vedie politické vedenie a najvyššie vojenské štruktúry s podporou značných častí spoločnosti, je systémová a odráža hlboko zakorenenú imperialistickú politiku, ktorá je neoddeliteľná od násilia, represií a krviprelievania; varuje, že pokiaľ sa teraz nezabezpečí rozhodná a vynútiteľná zodpovednosť, akékoľvek očakávanie budúcej zmeny by bolo nielen nepodložené, ale nebezpečne naivné;

6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že medzinárodné úsilie ešte nestačilo na ukončenie ruskej agresie; naliehavo vyzýva EÚ, jej členské štáty a partnerov, aby zintenzívnili tlak na Rusko a výrazne zvýšili svoju vojenskú podporu Ukrajine, najmä v oblasti protivzdušnej obrany a spôsobilostí na presné zásahy v tyle nepriateľa, s cieľom chrániť civilné obyvateľstvo a kritickú infraštruktúru Ukrajiny;

7. oceňuje prácu nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej komisie OSN pre Ukrajinu pri vyšetrovaní údajného porušovania a zneužívania ľudských práv, porušovania medzinárodného humanitárneho práva a súvisiacich trestných činov a víta predĺženie jej mandátu; dôrazne odmieta tvrdenia Ruska, že sa zameriava výlučne na vojenské ciele; pripomína zistenia vyšetrovacej komisie, že ruské sily sa systematicky zameriavajú na civilistov a civilné objekty;

8. podporuje zriadenie a rýchle uvedenie Osobitného tribunálu pre zločin agresie voči Ukrajine do činnosti a nabáda všetky členské štáty EÚ, aby sa k nemu pripojili; víta záväzok Holandska usporiadať úvodnú fázu osobitného tribunálu a nabáda na zintenzívnenie úsilia o dokončenie ponuky hostiteľa pre druhú fázu; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby naďalej podporovali zriadenie Osobitného tribunálu pre zločin agresie voči Ukrajine, zabezpečili, aby bol čo najskôr uvedený do činnosti, a zasadzovali sa za jeho širšiu medzinárodnú podporu;

9. oceňuje kľúčovú úlohu, ktorú Eurojust a jeho spoločný vyšetrovací tím zohrávajú pri podpore zodpovednosti za trestné činy spáchané na Ukrajine; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila trvalé financovanie Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie voči Ukrajine po decembri 2026, aby sa zabezpečilo, že všetky získané dôkazy bude

možné v plnej miere preniesť na budúci osobitný tribunál;

10. oceňuje ukrajinské a medzinárodné organizácie občianskej spoločnosti, ktoré dokumentujú vojnové zločiny Ruska na Ukrajine a podporujú obete a svedkov; víta trvalú podporu, ktorú poskytuje poradná misia EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine samostatne a v rámci poradnej skupiny pre masové zločiny, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri posilňovaní mechanizmov zodpovednosti;

11. zdôrazňuje, že zodpovednosť sa musí rozšíriť na všetky osoby, ktoré majú možnosť nariaďovať či umožňovať zločin agresie, vrátane vysokých politických, vojenských a justičných činiteľov; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že takáto zodpovednosť by sa mala rozšíriť aj na sudcov Ústavného súdu Ruskej federácie a poslancov Štátnej dumy, ktorých rozhodnutia povolili anexiu ukrajinských území, čím priamo prispievajú k umožneniu zločinu agresie, prednostne na tých, ktorí nesú najväčšiu zodpovednosť;

12. zdôrazňuje svoju plnú podporu vyšetrovaniu Medzinárodného trestného súdu týkajúcemu sa obvinení z vojnových zločinov, zločinov proti ľudskosti alebo genocídy spáchaných na Ukrajine; pripomína povinnosť členských štátov podľa Rímskeho štatútu zatknúť a odovzdať všetky osoby, na ktoré sa vzťahujú zatykače Medzinárodného trestného súdu a ktoré vstúpia na ich územie; vyjadruje hlboké znepokojenie nad sankciami USA voči Medzinárodnému trestnému súdu, jeho prokurátorom, sudcom a zamestnancom, ktoré ohrozujú celú jeho prebiehajúcu vyšetrovaciu a prokurátorskú činnosť a predstavujú vážny útok na medzinárodný justičný systém; vyzýva Komisiu, aby urýchlene aktivovala nariadenie o blokovaní, a členské štáty, aby bezodkladne zvýšili svoje diplomatické úsilie na obranu a ochranu Medzinárodného trestného súdu ako nenahraditeľný základný kameň medzinárodného justičného systému;

13. odsudzuje vývoz ukradnutých obilnín z okupovaných oblastí Ukrajiny Ruskom a zdôrazňuje, že ich konfiškácia môže predstavovať vojnový zločin; požaduje okamžité opatrenia na zastavenie vývozu nezákonne skonfiškovaných obilnín a obchodovania s nimi;

14. vyjadruje podporu tomu, že EÚ sa stane riadnym členom Medzinárodnej nárokovej komisie pre Ukrajinu; vyzýva členské štáty, aby urýchlene dokončili všetky formálne postupy svojho pristúpenia, a tým umožnili, aby medzinárodná nároková komisia mohla rýchlo začať pracovať;

15. zdôrazňuje potrebu účinnej koordinácie všetkých mechanizmov zodpovednosti s cieľom zabrániť duplicite úsilia, zabezpečiť efektívnosť a minimalizovať negatívny vplyv na obete a svedkov;

16. vyzýva podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku Únie pre

zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisiu, aby zriadili delegáciu EÚ pri medzinárodných organizáciách so sídlom v Haagu, medzi ktoré v súčasnosti patrí Medzinárodný trestný súd, Medzinárodný súdny dvor a Organizácia pre zákaz chemických zbraní, a to aj s cieľom zabezpečiť, aby sa EÚ účinne podieľala na dôležitých nových medzinárodných orgánoch, ktoré sa tam majú zriadiť;

17. víta dlhoočakávané schválenie úveru EÚ pre Ukrajinu vo výške 90 miliárd EUR Radou; v súlade s objasneniami, ktoré poskytla Komisia na plenárnom zasadnutí vo februári 2026, očakáva riadne uplatňovanie flexibility obsiahnutej v balíku v rámci režimu výnimiek stanoveného v článku 13 ods. 5 nariadenia, ktorým sa zriaďuje úver na podporu Ukrajiny[1]; opakuje svoju výzvu, aby sa našli zákonné spôsoby využitia hotovostných zostatkov spojených s ruskými štátnymi aktívami imobilizovanými v rámci sankcií EÚ na podporu obrany a obnovy Ukrajiny, a to aj poskytnutím odškodnenia v rámci Medzinárodnej nárokovej komisie pre Ukrajinu, a okrem iného na financovanie obnovy nového sarkofágu v černobyľskej jadrovej elektrárni po tom, ako bol poškodený ruskými dronovými útokmi;

18. víta prijatie 20. balíka sankcií voči Rusku; berie na vedomie využívanie nástroja proti obchádzaniu sankcií na blokovanie odklonenia vývozu citlivých technológií cez krajiny mimo EÚ; trvá na tom, že pred prerokovaním a udržateľným vykonávaním mierovej dohody by sa nemali rušiť žiadne sankcie; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby systematicky riešili otázku obchádzania sankcií;

19. vyzýva Radu a Komisiu, aby zabezpečili prísne dodržiavanie a ďalšie rozširovanie sankcií EÚ voči Rusku tak, aby sa vzťahovali na všetky osoby a subjekty, ktorých rozhodnutia umožnili páchanie vojnových zločinov a iných závažných zločinov proti ukrajinskému civilnému obyvateľstvu alebo k nim prispeli;

20. vyzýva inštitúcie a orgány EÚ, najmä Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby spolupracovali s ukrajinskými orgánmi a viedli aktívnu komunikačnú kampaň v celej Európe a na celom svete s cieľom zvýšiť informovanosť o vojnových zločinoch spáchaných Ruskom a jeho spojencami a budovať podporu pre zodpovednosť a spravodlivosť;

21. opakuje, že nezákonná deportácia a násilný presun ukrajinských detí predstavujú závažné porušenie medzinárodného humanitárneho práva a závažné porušenie ľudských práv; víta iniciatívu Komisie spolu s Ukrajinou a Kanadou usporiadať v máji 2026 v Bruseli stretnutie Medzinárodnej koalície pre návrat ukrajinských detí na

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/467 z 24. februára 2026, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia úveru na podporu Ukrajiny na roky 2026 a 2027 (Ú. v. EÚ L, 2026/467, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

vysokej úrovni; vyzýva členské štáty, ktoré sa ešte do medzinárodnej koalície nezapojili, aby sa bezodkladne zapojili;

22. odsudzuje systematické pokusy Ruska o vymazanie ukrajinských dejín, kultúry, jazyka a identity; pripomína, že rozsah ničenia spôsobeného ruskou agresiou je naďalej vážny a že k aprílu 2026 sa priame škody na ukrajinskej kultúrnej infraštruktúre a kultúrnom dedičstve odhadujú na viac ako 4 miliardy EUR;

23. zdôrazňuje, že ruská útočná vojna a cielené útoky na priemyselnú a energetickú infraštruktúru vážne a dlhodobo poškodzujú životné prostredie Ukrajiny vrátane ničenia ekosystémov a kontaminácie vody a pôdy; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby podporovali všetky iniciatívy dokumentujúce ničenie životného prostredia spôsobené vojnou Ruska a aby podporili úsilie o zaručenie zodpovednosti a odškodnenia;

24. potvrdzuje pevný záväzok EÚ k obnove Ukrajiny a opätovne zdôrazňuje svoju pripravenosť prispieť k obnove ukrajinského hospodárstva a civilnej a kritickej infraštruktúry; zdôrazňuje strategický význam Nástroja pre Ukrajinu pri posilňovaní odolnosti Ukrajiny, urýchľovaní jej obnovy a podpore jej cesty k udržateľnému rozvoju a členstvu v EÚ;

25. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, prezidentovi, vláde a Verchovnej rade Ukrajiny, generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, Rade Európy, Kongresu Spojených štátov amerických, Medzinárodnému trestnému súdu a ruským orgánom.